

# ژورنال کلاب مجازی

## دکتر اکبر صولتی

دکترای تخصصی آموزش زبان انگلیسی  
عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی



## موضوعات:

- کاربرد نقشه مفهومی برای تقویت مهارت درک مطلب دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی در جهت یادگیری پایدار و عمیق <
- ارائه راه کارهایی برای تقویت دستور زبان انگلیسی دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی <

زمان: سه شنبه ۲۷ خردادماه، ساعت ۱۰

لینک شرکت در جلسه:

<https://www.itm-system.ir/ch/olumpezeshki.khs2>

دانش پژوهی آموزشی در آموزش علوم پزشکی:  
کاربرد نقشه مفهومی برای تقویت مهارت درک  
مطلب دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی  
خراسان شمالی در جهت یادگیری پایدار و عمیق

دکتر اکبر صولتی

دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی، بجنورد

# دانش‌پژوهی آموزشی در آموزش علوم پزشکی: کاربرد نقشه مفهومی ...

## هدف کلی:

■ کاربرد نقشه مفهومی برای تقویت مهارت درک مطلب دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی در جهت یادگیری پایدار و عمیق

## اهداف ویژه:

- تقویت مهارت درک مطلب دانشجویان در جهت یادگیری پایدار و عمیق.
- آشنا کردن دانشجویان با راهکارها و روش‌های یادگیری مهارت درک مطلب.
- آشنا کردن دانشجویان با نقشه مفهومی و شیوه استفاده از آن
- افزایش لذت یادگیری و نگرش مثبت دانشجویان نسبت به مهارت درک مطلب
- کمک به دانشجویان برای تحلیل ساختار متن و درک بهتر مطالب با استفاده از نقشه مفهومی
- افزایش روحیه همکاری بین دانشجویان از طریق انجام کار گروهی.
- افزایش اعتماد به نفس دانشجویان در پاسخ دادن به سوالات آزمون‌ها درک مطلب از طریق تقویت دانش مهارت درک مطلب آنها.

دانش پژوهی آموزشی در آموزش علوم پزشکی: کاربرد نقشه مفهومی ...

- انگلیسی زبان بالفعل پزشکی در عرصه های بین الملل **چون**  
[به روز رسانی اطلاعات علمی - یگانه ابزار دسترسی به یافته های علمی و پژوهشی - رایه نتایج تحقیقات ]
- مهارت خواندن اصلی ترین مهارت مورد نیاز دانشجویان علوم پزشکی است **اما** دامنه لغات محدود - فاقد مهارت تند خوانی - ضعف در درک متون پزشکی - فقدان انگیزه **نتیجه** ... مانع پیشرفتهای آکادمیک دانشجویان
- اغلب آنها در زمان مطالعه ی متون پزشکی خود را درگیر متن نمی کنند و متوجه نیستند که آنچه را که می خوانند، نمی فهمند. [افت یادگیری و بی انگیزگی در درک متون]

## دانش‌پژوهی آموزشی در آموزش علوم پزشکی: کاربرد نقشه مفهومی ...

■ این مطالعه با محور قرار دادن دانشجویان در دانشکده پزشکی در طی چند ترم انجام گرفته است.

■ **انگیزه ی انجام این تحقیق:** مشکل دانشجویان در دانشکده پزشکی خصوصا رشته پزشکی در مهارت خواندن و درک مطلب در **درس زبان عمومی**

[**متون ترجمه شده** – بیان **ایده های اصلی** پاراگراف ها و **خلاصه های** انگلیسی آنها نشان از عدم درک درست از متون]

■ لذا به فکر تغییر وضعیت موجود و بررسی مشکل در کلاس درس افتاده تا بتوانم ضمن **ایجاد انگیزه مثبت**، **راهکارهایی** برای تقویت مهارت خواندن و درک مطلب ارائه کرد.

دانش‌پژوهی آموزشی در آموزش علوم پزشکی: کاربرد نقشه مفهومی ...

■ پیشرفت یادگیری دانشجویان تحت تأثیر عوامل مختلفی است [یکی از این عوامل مهم ، **روشها و راهبردهای آموزش** است]

■ اگر دانشجویان نقش فعالی در فرایند آموزش داشته باشند و اطلاعات جدید را با دانش قبلی آنها مرتبط سازند؛ **یادگیری معنادار**، فعال و طولانی مدت رخ میدهد .

■ یکی از راهبردهای جدید و مؤثر یادگیری که امکان نمایش رابطه ی متقابل را در میان عناصر از نظر محتوا و رابطه ی بین دانش جدید و پیشین میدهد، **راهبرد نقشه ی مفهومی** است.

## دانش‌پژوهی آموزشی در آموزش علوم پزشکی: کاربرد نقشه مفهومی ...

- نقشه مفهومی ابزاری ترسیمی برای **سازماندهی و نمایش دانش** و به عنوان یک **راهبرد یاددهی-یادگیری** (نواک در اوایل دهه ۱۹۷۰) ( )
- نقشه مفهومی برگرفته از نظریه **یادگیری معنادار** کلامی **آزوبل** است (تأکید بر نقش **دانش قبلی** فراگیر بر یادگیری)
- یادگیری معنادار یعنی شخص آگاهانه **دانش جدید را به مطالبی که از قبل می دانسته ربط دهد**.
- نقشه های مفهومی، **ابتدا با هدف بهبود یادگیری ایجاد شدند**، ولی نقشه ها ابزاری مفید برای ارزش یابی، نشان دادن دانش قبلی فراگیران، خلاصه کردن مطالب آموخته شده، یادداشت برداری، کمک مطالعه، برنامه ریزی، افزایش درک و فهم، تثبیت تجارب آموزشی، بهبود شرایط مؤثر برای یادگیری، آموزش تفکر انتقادی، حمایت از یادگیری مشارکتی، و سازماندهی محتوا می باشد (نواک، ۲۰۰۲).
- ساختار نقشه های مفهومی معمولاً سلسله مراتبی است یعنی از کل به جزء

دانش پژوهی آموزشی در آموزش علوم پزشکی: کاربرد نقشه مفهومی ...

## شواهد پژوهشی که از برتری استفاده از نقشه مفهومی ، نسبت به شیوه های رایج آموزش و یادگیری :

■ مطالعات مصرآبادی ، فتحی آذر و استوار (۱۳۸۴) حاتمی، عباسی و عبدالله میرزایی ( ۱۳۸۸ )، و سرهنگی و همکاران ( ۱۳۸۹ )، نیز نشان از اثرات مثبت نقشه مفهومی بر دانش آموزان و دانشجویان ایرانی داشته است.

■ هارتون و همکاران (۱۹۹۳) - مک کگ و دانسرو (۱۹۹۱) - **جکسون و همکارانش (۲۰۰۱)** : در یک مطالعه مروری به بررسی ۲۸ پژوهش انجام شده در زمینه ی نقشه های مفهومی از سال ۱۹۸۴ تا سال ۲۰۰۰ ، پرداخته اند؛ نتایج این مطالعه مروری نشان داد که از بین این ۲۸ پژوهش، در ۲۶ مورد از آنها نقشه های مفهومی اثر مثبت بر یادگیری داشتند. از آن دو مطالعه هم نه تأثیر مثبتی داشته و نه تأثیر منفی داشته است.

■ **فرانس (2007)** در پژوهش میزان اثربخشی تدریس از طریق کاربرد داده های جمع آوری شده، از نقشه های مفهومی در دانشگاه میشیگان به این نتیجه دست یافت که استاد می تواند، با استفاده از نقشه های مفهومی پیشرفت فراگیر را کنترل کند؛ عملکرد کلاس درس خود را ارزیابی کرده و در ارایه آموزش به کلاس درس تجدید نظر کند؛ وی درنهایت به این نتیجه دست یافت که در کلیه موارد آزمون شده، استفاده از نقشه های مفهومی مؤثرتر از عدم کاربرد آن است.



دانش پژوهی آموزشی در آموزش علوم پزشکی: کاربرد نقشه مفهومی ...

## هدف اصلی این پژوهش تأثیر نقشه ی مفهومی بر تقویت مهارت خواندن و درک مطلب

پژوهشگران غیرایرانی : شارلوت و دی باکر (۲۰۰۴) و دیاس (۲۰۰۶)، تومن و تاسپینر (۲۰۰۶)، نتیجه-  
**نقشه ی مفهومی** یک راهبرد مؤثر در خواندن زبان انگلیسی.

■ وکیلی فرد، آرمند و بارون (۲۰۰۶)، دانشجویان دانشگاه مونترال کانادا که زبانهای مادری -در این پژوهش نقشه مفهومی را به عنوان رویکردی مؤثر در آموزش زبان دوم معرفی کرده و معتقدند که نقشه مفهومی علاوه بر اینکه اطلاعات پایه را منتقل می کند، ارتباط ها، ساختارها و ویژگی هایی را که قابل مشاهده نیستند را نیز نمایش می دهد. پس به کارگیری این روش میتواند به خاطر سپردن، بازیابی و بازخوانی اطلاعات در طولانی مدت را تسهیل کند. **نتایج: درک بهتر متن، سازماندهی، ساختاربندی و شناسایی ایده های اصلی متن کمک کرده است.**

■ پژوهشگران ایرانی : نبی زاده (۲۰۱۴)، خواجهوی و عباسیان (۲۰۱۳)، و صالحی و همکاران (۲۰۱۳) **نتایج:** نقشه ی مفهومی بر تقویت مهارت خواندن و افزایش درک مطلب تأثیر مثبت دارد.

# دانش پژوهی آموزشی در آموزش علوم پزشکی: کاربرد نقشه مفهومی ...

با توجه به نتایج تحقیقات صورت گرفته بالا:

■ به کارگیری راهبرد نقشه ی مفهومی در بهبود درک مطلب و یادداری فراگیران - قابل آموزش و یادگیری - ابزار آموزشی قدرتمند در بافت های گوناگون آموزشی و دانشگاهی

■ بنا به ضرورت فوق و با توجه به اینکه بیشترین استفاده از نقشه های مفهومی در حوزه فنی و علوم بوده است و در حوزه علوم انسانی مانند آموزش زبان خارجی توجه کمتری شده است و گامهای مؤثری جهت به کارگیری این شیوه یاددهی- یادگیری در کلاسهای درس زبان انگلیسی در دانشگاه های ایران و به خصوص دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی برداشته نشده است.

■ از ویژگی مهم این پژوهش آن است که اکثر پژوهش ها در زمینه نقشه مفهومی توسط پژوهشگران آکادمیک انجام شده نه استاد کلاس درس مربوطه . در این پژوهش نقشه های مفهومی در کلاسهای رسمی درس و توسط استاد همان کلاس مورد استفاده قرار گرفته است. لذا در این پژوهش به دنبال آن هستیم که اثربخشی نقشه های مفهومی در درک مطلب انگلیسی نسبت به روش سنتی را مورد مقایسه قرار دهیم. ازاینرو، پژوهش حاضر به منظور پاسخ گویی به پرسش زیر شکل گرفته است:

میزان تأثیر راهبرد نقشه ی مفهومی بر یادگیری مهارت خواندن و درک مطلب زبان انگلیسی به عنوان زبان خارجی در دانشجویان پزشکی چه اندازه است؟

## دانش‌پژوهی آموزشی در آموزش علوم پزشکی: کاربرد نقشه مفهومی ...

### ■ شرح مختصری از فعالیت صورت گرفته

۱. مصاحبه با دانشجویان در مورد مشکلات و ارایه راهکار برای تقویت مهارت خواندن و درک مطلب زبان انگلیسی
۲. در میان گذاشتن موضوع با همکارانی که در این زمینه صاحب نظر بودند
۳. تجزیه و تحلیل تمام اطلاعات موجود

### ■ در نهایت نتایج به دست آمده به شرح ذیل می باشد:

- ✓ عدم تسلط کافی بر راهکارهای یادگیری برای تقویت مهارت خواندن و درک مطلب زبان انگلیسی
- ✓ نداشتن اطلاع کافی از راهکارهای یادگیری مهارت خواندن و درک مطلب زبان انگلیسی
- ✓ نداشتن انگیزه ی لازم برای تقویت مهارت خواندن و درک مطلب زبان انگلیسی
- ✓ استفاده نکردن از روش آموزش دانشجو-محور به جای روش سنتی معلم-محور
- ✓ نداشتن اعتماد به نفس به عنوان عاملی برای تقویت مهارت خواندن و درک مطلب زبان انگلیسی

# دانش پژوهی آموزشی در آموزش علوم پزشکی: کاربرد نقشه مفهومی ...

## ■ راه حل های پیشنهادی

۱. تهیه ی و توزیع مطالب برای تقویت مهارت خواندن و درک مطلب زبان انگلیسی و ارایه آن در کلاس
۲. گروه بندی دانشجویان و تعیین سرگروه برای هر یک از گروه ها
۳. ارائه و تدریس مطلب در کلاس با راهنمایی استاد و توسط دانشجویان در هر گروه
۴. ارائه راهکارهایی برای آموزش هر مبحث به شکلی جالب و جذاب ( scanning و skimming - extensive reading - نقشه مفهومی - روش تدریجی و لاک پشتی - از راه مطالعه آثار به زبان انگلیسی و افزایش دایره لغات و واژگان - از طریق خواندن کلمات با صدای بلند .... ).
۵. از بین راهکارهایی مطرح شده "راهبرد نقشه ی مفهومی" با اکثریت آرا انتخاب گردید
۶. تکثیر مطالب مربوط به شیوه استفاده راهبرد نقشه ی مفهومی در بین گروهها

# دانش پژوهی آموزشی در آموزش علوم پزشکی: کاربرد نقشه مفهومی ...

## ■ مراحل اجرای کار :

۱. روش پژوهش حاضر، یک طرح آزمایشی با پیش آزمون (pre-test) و پس آزمون (post-test) و آرایه ی آموزش ویژه (Treatment) می باشد.

۲. **مرحله آموزش برای گروه آزمایش:**

✓ انتخاب مفهوم اصلی متن

- ✓ تهیه فهرستی از مفاهیم متن و مرتب کردن آنها از کلی به جزئی
- ✓ مشخص کردن ارتباط میان مفاهیم
- ✓ اتصال مفاهیم به یکدیگر با استفاده از خطهای جهتدار یا بدون جهت
- ✓ اضافه کردن واژه یا عبارت روی خط برای معرفی ارتباط میان مفاهیم
- ✓ سازماندهی نقشه به صورت سلسله مراتبی
- ✓ بازنگری نقشه

■ در جلسات دیگر **نقشه مفهومی متن را به عنوان تکلیف ترسیم** کنند. روند اجرا در جلسات دیگر شامل جمع آوری نقشه های گروه ها، ارزشیابی از آموخته های قبلی بر اساس نقشه مفهومی است.

۳. **مرحله آموزش برای گروه کنترل.**

۴. اجرا پیش آزمون (pre-test) برای ارزیابی مهارت خواندن و درک مطلب زبان انگلیسی دانشجویان پیش از آرایه ی آموزش ویژه (Treatment) برای گروه آزمایش و آموزش بی اثر (placebo) به گروه کنترل.

۶. اجرا پس آزمون (post-test) برای ارزش یابی تاثیر راهبرد نقشه ی مفهومی بر مهارت خواندن و درک مطلب زبان انگلیسی دانشجویان پس از آرایه ی آموزش ویژه (Treatment) برای گروه آزمایش و آموزش بی اثر (placebo) به گروه کنترل.

# دانش پژوهی آموزشی در آموزش علوم پزشکی: کاربرد نقشه مفهومی ...

## ■ نتیجه:

- نتایج از برتری میانگین نمره ها در گروه آزمایش نسبت به گروه کنترل می باشد
- در پیش آزمون معدل هر دو گروه در سطح یکسانی می باشد (معدل گروه آزمایش ۵۱.۵۷ و معدل گروه کنترل ۵۲.۸۲) و نکته دیگر آنکه سطح مهارت خواندن هر دو گروه در پیش آزمون با معیار اندازگیری هریس (۱۹۶۹) **در سطح ضعیف را نشان می دهد.**
- اما بعد از مرحله آموزش (treatment) معدل گروه آزمایش از ۵۱.۵۷ به **۸۰.۴۲** تغییر کرد و معدل گروه کنترل از ۵۲.۸۵ به ۷۰.۸۵ تغییر کرده است. و با در نظر گرفتن معیار اندازگیری هریس (۱۹۶۹) سطح گروه **آزمایش از ضعیف به خیلی خوب تغییر کرده است.**
- یعنی مهارت خواندن گروه آزمایش نسبت به گروه کنترل بیشتر تقویت شده است و این مؤید این نکته است که نقشه ی مفهومی در تقویت مهارت خواندن اثر گذار است. با توجه به نتایج به دست آمده، این شیوه خیلی مفید به نظر می رسد.
- برنامه های پیشنهادی
- اجرای این روش در دیگر دانشکده ها و دانشگاه ها
- \*\*\*\*نتایج این پژوهش در حال داوری در مجله Southern African Linguistics and Applied Language Studies که دارای ISI می باشد.

# دانش پژوهی آموزشی در آموزش علوم پزشکی: کاربرد نقشه مفهومی ...

- **سرعت، دقت، تمرکز**
- **حرفه ای نباشید ولی حرفه ای بخوانید**(حتما لازم نیست ساعتها تمرین کنید-شما هم یک آدم معمولی با حافظه معمولی-سطح توقعاتتان را پایین )
- مطالعه هدفمند همراه قواعد و ضوابطی که در این زمینه باید رعایت شود- خواندن کتاب های زبان اصلی -
- سه قانون اصلی و کلی-مندهای پنج گانه آموزشی
- **۱. روش تدریجی و لاک پشتی**(در مرحله اول به آهستگی کلمات را بخوانید و صدای خودتان را باید در حین خواندن این کلمات بشنوید. در واقع **صدای شما بسامد و آهنگ کلمات را به بخش شنیداری شما مخابره** می کنید- به عنوان مثال می توانید از هر ۵ صفحه کتابی که مطالعه می کنید روزانه ۲ تا صفحه را با صدای بلند و به روش لاک پشتی یعنی شمرده شمرده و کلمه به کلمه با صدای بلند بخوانید.- یک پیام مشخص برای شما دارد و آن **تمرکز** بیشتر است. در واقع صرف زمان بیشتر برای آموزش ریدینگ از این طریق که می توان آن را نوعی **کندی تعمدی**-.  
۲-**مطالعات تان را با مواردی شروع کنید که منطبق با استعدادها و نیازهای تان باشد.** سعی کنید مطالعه شما هدفدار -از چیزهای ساده و سطحی شروع کنید. به عنوان مثال خواندن موضوع مورد علاقه شما در روزنامه -
- **۲-به طور مرتب و برنامه ریزی شده مطالعه کنید.** ۲۰ تا ۳۰ دقیقه -تکرار و تداوم از نتایج آن حیرت زده خواهید
- **۱- بخوانید تا تکلیفتان با قواعد دستوری و گرامر زبان انگلیسی مشخص شود**
- **۲- آموزش ریدینگ زبان انگلیسی از راه مطالعه آثار به زبان انگلیسی و افزایش دایره لغات و واژگان**
- **۳-آموزش ریدینگ از طریق خواندن کلمات با صدای بلند**
- **۴-آموزش ریدینگ و تقویت نوشتار-**بنابراین ترکیب درست کلمات و نیز کاربرد و تکنیک های متنوع و دقیق نویسندگان در نگارش آثار
- **۵-مطالعه موجب تقویت هوش و توان ذهنی شما می شود**

## دانش پژوهی آموزشی در آموزش علوم پزشکی: کاربرد نقشه مفهومی ...

- نقل قول جان مدینا - متخصصان و کارشناسان برجسته در زمینه مطالعات بر روی مغز و حافظه ((هر قدر مغز تمرکز بیشتری روی کلمات داشته و با آنها آشنا شود به همان اندازه کلمات بیشتری را به نوعی کدگذاری یا رمزنگاری کرده و در نتیجه زودتر به حافظه شما سپرده می شوند. البته فرقی نمی کند که شما یک کودک پیش دبستانی باشید یا این که در سطح کارشناسی ارشد تحصیل می کنید در صورتی که حوصله و دقت کافی را به خرج دهید این رویه در آموزش ری딩گ برای همه یکسان است و نتایج مشابهی را نیز در پی خواهد داشت)).



## ارائه راهکارهای برای تقویت دستور زبان انگلیسی دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی

- این مطالعه با محور قرار دادن دانشجویان رشته های پزشکی در کلاس های دانشکده پزشکی در طی چند ترم انجام گرفته است.
- انگیزه ی انجام این تحقیق، مشکل دانشجویان رشته های پزشکی در درک متون در درس زبان انگلیسی عمومی بود که به طور واضح مشکل شان به کافی نبودن دانش دانشجویان از ساختارهای زبان انگلیسی بویژه **جمله واره ها، توصیف کننده های اسم، عبارات ی، گروههای وصفی، اسمی و حرف اضافه ای** در یادگیری تمامی مهارت های زبان به ویژه درک مطلب تاثیر منفی گذاشته است.
- تعداد زیادی از این دانشجویان حتی در ساختن جملات ساده به زبان انگلیسی نیز مشکل داشتند. برای مثال، هنگامی که در حین تدریس از آن ها خواسته می شد که بعضی از نکات دستوری متن را که به دوره ی دبیرستان مربوط می شد، توضیح دهند، نمی توانستند و یا در به کارگیری آن در متن و جمله سازی مشکل داشتند.

## ارائه راهکارهای برای تقویت دستور زبان انگلیسی دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی

■ تغییر وضعیت موجود کلاس درس افتاده و به بررسی مشکل پردازش تا بتوانم ضمن ایجاد انگیزه مثبت، راهکارهایی برای تقویت دانش دستوری

■ +در سال‌های اخیری آموزش دستور به جای گاه شایسته خود در برنامه‌های آموزشی زبان رسی‌د. همه بر این اجماع هستند که دستور حائز اهمیت بسیاری است و نبایده نادیده گرفته شود و بدون شناخت کافی از دستور، زبان‌آموزان با دشواری‌های بسیاری مواجه می‌شوند. در این زمان توافقی وجود دارد که **مسئله این نیست که آیا دستور را بی‌آموزیم یا نه؟** بلکه مسئله حول این پرسش‌ها می‌گردد که **«زبان آموز به کدام نکات دستوری نیاز دارد؟ چگونه نکات دستوری با فعال‌ترین روش آموخته شود؟ آیا بهتر است به روش استقراریی آموخته شود یا استنتاجی؟»** (Renandya, 2002 & Richards).

# ارائه راهکارهای برای تقویت دستور زبان انگلیسی دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی

## بررسی متون

- حسانی، علی اکبر. (1383). راهکارهای تقویت آموزش و یادگیری زبان انگلیسی در دبیرستان های شیراز: به روش دلفی (پایان نامه کارشناسی ارشد)، دانشگاه شیراز، شیراز.
- یارمحمدی اصل، مسیّب. (1383). بررسی افت تحصیلی دروس ریاضی و زبان انگلیسی در سردرود. شورای تحقیقات سازمان آموزش و پرورش استان آذربایجان شرقی. تبریز.
- معز، سهیلا. (1382). بررسی مقایسه ای میزان آگاهی و استفاده دبیران زبان انگلیسی از روش های سنتی و جدید تدریس و تاثیر آن بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان و ارائه الگوی تدریس مطلوب با توجه به شرایط فعلی در دوره راهنمایی شهرستان اردبیل (پایان نامه کارشناسی ارشد). مرکز مدیریت دولتی استان اردبیل، اردبیل.
- همایی، سلیمان. (1379). بررسی افت تحصیلی درس زبان انگلیسی شهرستان قم (پایان نامه کارشناسی ارشد). دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوب، تهران.
- معبودی، نعیمه. (1381). بررسی علل افت تحصیلی دانش آموزان در درس زبان انگلیسی در دوره متوسطه شهرستان پارس آباد (پایان نامه کارشناسی ارشد). مرکز مدیریت دولتی استان اردبیل، اردبیل.
- ایمانزاده، معصومه. (1384). بررسی وضعیت یادگیری دانش آموزان در درس زبان انگلیسی و راههای ارتقاء کیفیت آن در منطقه مرند. شورای تحقیقات آموزش و پرورش استان آذربایجان شرقی. تبریز.
- حسانی، علی اکبر. (1383). راهکارهای تقویت آموزش و یادگیری زبان انگلیسی در دبیرستان های شیراز: به روش دلفی (پایان نامه کارشناسی ارشد)، دانشگاه شیراز، شیراز.

# ارائه راهکارهای برای تقویت دستور زبان انگلیسی دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی

## شرح مختصری از فعالیت صورت گرفته

۱. مصاحبه با خود دانشجویان در مورد مشکلات
  ۲. تهیه نمودار ارزشیابی دانشجویان در رابطه با دانش دستوری آنها پیش از اجرای پژوهش
  ۳. تهیه متون و منابع علمی
  ۴. در میان گذاشته موضوع با همکارانی که در این زمینه صاحب نظر بودند
  ۵. تجزیه و تحلیل تمام اطلاعات
- در نهایت نتایج به دست آمده به شرح ذیل می باشد:
- ✓ عدم تسلط کافی بر راهکارهای یادگیری دستور زبان انگلیسی
  - ✓ عدم توانایی استفاده از دانش دستوری در مهارت خواندن، نوشتار و مکالمه ی زبان انگلیسی
  - ✓ نداشتن انگیزه ی لازم برای تقویت دستور زبان انگلیسی از پای
  - ✓ استفاده نکردن از روش آموزش دانشجوی-محور به جای روش سنتی معلم-محور
  - ✓ نداشتن اعتماد به نفس به عنوان عاملی برای تقویت دانش دستور زبان

# ارائه راهکارهای برای تقویت دستور زبان انگلیسی دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی

## ■ راه حل های پیشنهادی

۱. تهیه ی مطالب مربوط به فراگیری درست دستور از منابع معتبر علمی و سایت های اینترنتی
۲. توزیع این مطالب بین دانشجویان و آشنا کردن آنان با روش درست فراگیری
۳. تهیه ی خلاصه ای از کل مطالب دستوری کتاب های قبلی و توزیع آن بین دانشجویان
۴. **گروه بندی دانشجویان و تعیین سرگروه برای هر یک از گروه ها**
۵. انتخاب مطلب از مباحث دستوری زیر توسط هر گروه (این انتخاب **با توجه به نیاز دانشجویان درآینده به مباحث دستوری برای درک و ترجمه متون تخصصی** صورت گرفت):
  - A. آشنای با **توصیف کننده های اسم**
  - B. با انواع توصیف کننده های **قبل** از اسم آشنا شوند:
    - ✓ وابسته ها
    - ✓ صفت ها
    - ✓ اسامی
  - A. با انواع توصیف کننده های **بعد** از اسم آشنا شوند:
    - ✓ عبارات ی با گروه حرف اضافه ای
    - ✓ **جمله وار** صفتی
    - ✓ عبارات ی با گروه وصفی
    - ✓ **بدل**
  - A. جمله وار اسمی
  - B. جمله وار قی دی
  - C. انواع جمله در انگلیسی

# ارائه راهکارهای برای تقویت دستور زبان انگلیسی دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی

۶. ارائه و تدریس مطلب دستوری انتخاب شده از بین موارد بالا (شماره ۵) توسط دانشجویان در هر گروه

۷. ارائه راهکارهایی برای آموزش هر مبحث دستوری به شکلی جالب و جذاب. برای مثال:

✓ استفاده از اجرای نمایش توسط گروه ها

✓ تهیه ی روزنامه ی دیواری توسط هر گروه و جمع بندی مطالب در آن و نصب آن روی دیوار برای رؤیت دانشجویان در طول ترم با هدف یادآوری مطالب

✓ تدریس بعضی از مطالب دستوری همراه با شعر، برای به خاطر سپاری مطالب

✓ استفاده از نرم افزار کامتازی<sup>۱</sup> برای ضبط محتوی دستوری برای ارائه در کلاس توسط گروه های مختلف

✓ گروه بندی دانشجویان و تعیین سرگروه برای هر یک از گروه ها

۸. از بین راهکارهایی مطرح شده "نرم افزار کامتازی<sup>۱</sup> برای ضبط محتوی دستوری برای تدریس در کلاس توسط گروه های مختلف" با اکثریت آرا انتخاب گردید.

۹. تکثیر مطالب مربوط به شیوه استفاده از نرم افزار کامتازی<sup>۱</sup> در بین گروهها

۱۰. راهنمایی گروه ها برای جمع آوری مطلب برای هر مبحث دستوری انتخاب شده از مباحث بالا (شماره ۵) توسط هر گروه

۱۱. تکثیر مطالب آماده شده توسط هر گروه در روز ارائه برای همه ی دانشجویان

# ارائه راهکارهای برای تقویت دستور زبان انگلیسی دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی

## مراحل اجرای کار

۱. دانشجویان به شش گروه شش نفره تقسیم شدند.
۲. در اولین جلسه، فهرست کاملی از همه ی مباحث دستوری که بر اساس نیازسنجی و با استفاده از منابع دستوری مرجع تهیه شده بود را در اختیارشان قرار دادم. قرار شد همه ی گروه ها همه ی این مباحث را که به صورت فهرست وار و با توضیح مختصری که ذکر شده بود، مطالعه کنند و هر گروه مباحث مورد نظر خود را انتخاب کند. **۶ عنوان** مبحث دستوری انتخاب شد که **هر گروه بر اساس علاقه ی یک از آنها را انتخاب** کردند. با توجه به علاقه ای جاد شده در دانشجویان در درس زبان عمومی و تأکید بر مهارت دستوری و خواندن و درک مطلب و تقویت دامنه واژگان نیمة تخصصی در این دوره، تصمیم گرفته شد **هر گروه در هر دو هفته ی یک موضوع دستوری را ارائه کند**. این پژوهش **۵ ترم طول** کشید. زمان اختصاص داده شده برای ارائه و نمایش درس توسط هر گروه **۳۰ دقیقه** می باشد.
۳. منابع لازم در اختیار دانشجویان قرار گرفت تا علاوه بر اطلاعات گذشته، دانش خود را در چارچوب مباحث دستوری مورد نظر افزایش دهند.
۴. دانشجویان از منابعی که در اختیارشان قرار گرفته و با راهنمایی استاد در خارج از ساعت درس شروع به تهیه فیلم آموزشی از مبحث انتخابی خود کرده و معمولاً در بین خود تقسیم کار کرده و هر کدام زیر نظر سرگروه کار محول شده به آنها را انجام می دهد.
۵. نکته مهم این است که از گروه ها خواسته شد، موضوعات دستوری مورد تحقیق **خود را به زبان انگلیسی ارائه دهند**. یعنی فیلم آموزشی که از مبحث دستوری تهیه می کنند باید توسط دانشجویان همان گروه به زبان انگلیسی ارائه و تهیه شود.
۶. نحوه ی انجام کار توسط گروه ها از این قرار بود:
- ✓ بعد از تهیه فیلم آموزشی از مبحث دستوری انتخابی شده به زبان انگلیسی توسط گروه در خارج از ساعت درسی، نماینده ی گروه قبل از ورود استاد به کلاس مقدمات لازم برای نمایش فیلم آماده کرده و شرح مطالب را کپی و بین دانشجویان کلاس توزیع می کند.

# ارائه راهکارهای برای تقویت دستور زبان انگلیسی دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی

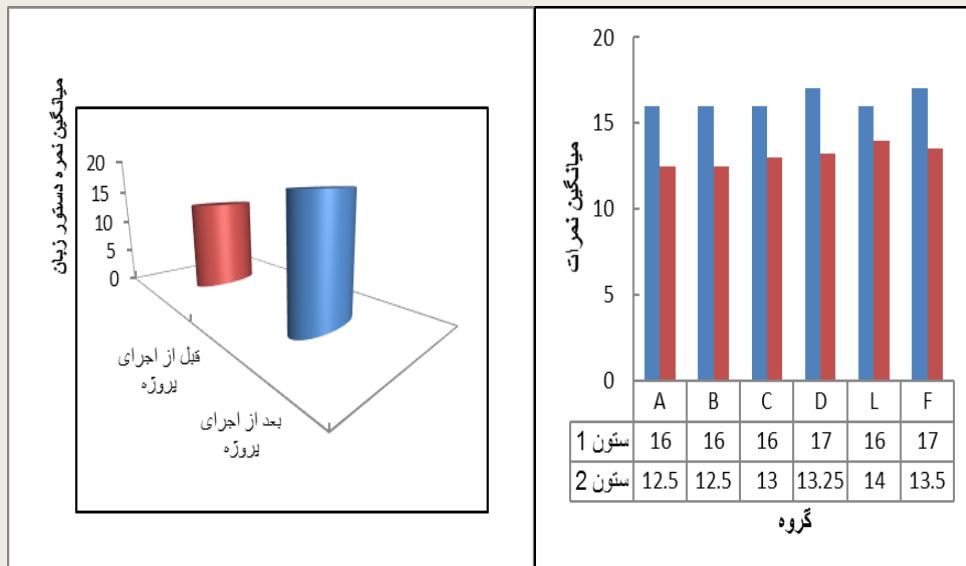
- ✓ پخش فیلم پس از ورود استاد به کلاس و توسط دانشجویان شروع می شود. هر قسمت دارای مثال های گوناگون و با شیوه های خلاقانه ارائه گردیده است. نمونه های از آن ضمیمه این تحقیق می باشد.
- ✓ بعد از نمایش فیلم اعضای گروه در مقابل دانشجویان قرار گرفته و به سوالات دانشجویان به زبان انگلیسی از آن مبحث پاسخ می دهند.
- ✓ استاد هم توضیحات مکمل را ارائه می دهد.
- ✓ تکثیر فیلم آموزشی ارائه شده در کلاس بین همه دانشجویان توسط هر گروه در پایان جلسه
- ✓ در پایان به دانشجویان بخاطر کار تحقیقی و تهیه فیلم آموزشی و کار گروهی بین یک تا دو نمره به آنها داده می شود.
- در پایان ترم، از همه ی گروه ها آزمونی شامل ۵۰ تست چهارگزینه ای از کل مطالب ارائه شده به عمل آمد که نتایج آن در نمودار ۱ و ۲ مشخص شده است.



# ارائه راهکارهای برای تقویت دستور زبان انگلیسی دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی

## نتیجه

■ آزمون هایی که در حین اجرا و پس از اجرا گرفته شد، نشان داد که ۹۰ درصد دانشجویان پیشرفت قابل ملاحظه ای در دانش دستور زبان انگلیسی داشته اند . هم چنین به نظر می رسد که طی این تحقیق علاقه و انگیزه ی دانشجویان برای یادگیری زبان انگلیسی بالا بود و احساس رضایت آنان در نحوه ی مشارکت شان در فعالیت ها و حضور در کلاس خیلی مشهود بود.



**نمودار ۱ .** مقایسه ی نتایج ارزشیابی های قبل و بعد از اجرای پروژه      **نمودار ۲ .** مقایسه ی نمودارهای قبل و بعد از اجرای پروژه

میانگین نمره ی دستور زبان کل کلاس قبل از اجرایی پروژه ۱۲.۱۲

میانگین نمرات هر گروه بعد از اجرایی پروژه

میانگین نمره ی دستور زبان کل کلاس بعد از اجرایی پروژه ۱۶.۲۳

میانگین نمرات هر گروه قبل از اجرایی پروژه